

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Ex Concilio (a) Arelatensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

l. alimenta 6. §. 1. ff. de agnosc. liber. l. 5. ff. de jurepatron. Donellus lib. 2. comment. cap. 17. §. 24. Cujacius lib. 10. observ. cap. 33. & lib. 21. cap. 6. Connanus lib. 2. comment. cap. 2. num. 4. Revardus lib. 1. conject. cap. 11. Faber in Papin. tit. 5. princip. 2. illat. 4. Amaya lib. 2. obs. cap. 4. num. 5. & cap. 6. et in contrarium expendi soleant textus in l. si quis hæc 30 ff. qui & a quibus, l. 1. §. 1. ff. de jur. anul. aur. l. libertus, de bon. libert. l. si dorem 24. C. de jure dot. cap. Episcop. 58. 12. q. 2. l. 3. ff. de obsequiis. Et licet circa auctorem hujus pœnæ dissentiant Interpretes, siquidem Revardus dicto cap. 11. laudat Commodum ejus auctorem, Cujacius autem dicto cap. 33. & lib. singul. respons. Ulpiani & Marcellus in l. 3. ff. de obsequiis, eam tribuant jam Trajano, jam Neroni, jam Claudio; dicendum tamen est, auctorem hujus pœnæ fuisse Claudium, ut probat Connanus dicto lib. 2. cap. 1. num. 4. Amaya dicto lib. 2. cap. 6. num. 13. Benitez in cap. univo. de natis ex libero, num. 20. Causas autem revocationis à Justiniano relatas in d. l. final. & Novel. 78. cap. 2. & à Gregorio in præseni transcriptas exponunt Donellus ubi proximè, lib. 14. cap. 27. Canisius in repetit. ad hunc textum, ultra quas arbitrio judicis relinquatur judicare quæ sint causæ graviores, & ex ingrato animo proveniant. Osualdus d. cap. 27. littera D. Menochius de arbit. casu 72. Non tamen transit hæc actio in hæredem, aut illi competit, si ejus auctor tacuit; quia quæcumque actio doloris tantum causâ datur, cum persona cujus gratiâ competit, intercidit, l. penult. ff. de injus vocando, l. injuriar. 13. ff. de injur. l. posthumus 6. §. final. cum duabus legibus sequent. ff. de inoffic. nisi præparatum sit ipsum judicium, aut ingratitude extrajudicialiter denunciata, ut ex l. 1. C. de revoc. donat. docent Donellus lib. 14. comment. cap. 29. ubi Osualdus littera C. Bocerius de donat. cap. 3. num. 97. Robertus lib. 1. rerum judic. cap. 14. Donationem au-

tem remuneratorem non posse ob ingratitude revocari, probant Molina lib. 4. de primog. cap. 11. num. 45. Gutierrez consil. 24. num. 25.

Nec obstant difficultates supra expensæ. Non prima; nam licet regulariter donatio perfecta revocari non possit, ex causis tamen à jure approbatis, & receptis utique revocari valet, veluti ex causa ingratitude, de qua in præseni; vel si postea liberi suscepti sint à donatore, ex l. si unquam, C. de revo. and. donat. Quæ causa etiam jure canonico approbata videtur in cap. final. 17. q. 4. junctis tractibus à Covar, lib. 1. variar. cap. 19. Donello lib. 14. comment. cap. 32. Fornerio lib. 2. rer. quot. id. cap. 8. Merillo lib. 2. observ. cap. 34. Vinio lib. 2. select. cap. 32. Mornacio in l. 8. §. si Imperator, ff. de inoffic. Ferro Manrique de different. utriusque fori, q. 47. Nec obstat quod de mancipatione solenni dicebamus; nam licet donatio olim solâ traditione non perficeretur, nisi in conjunctas personas fuisset collata, l. 4. §. 1. C. Theod. de donat. post jus tamen Justinianæum donatio magis in contractus speciem transit, cum solo contractu perficiatur, l. si quis 35. §. final. C. de donat. Nec obstat secunda difficultas; nam tam Gregorius in præseni, quam Justinianus in d. l. ultima, loquuntur quando tacuit testator, ut expressè in utroque textu asseritur; non verò cum actionem personalem etiam rei persecutoriam proposuit; nam tunc etiam hæredi competit hæc actio, cum jam lite mota donator decessit; cum verò sciebat injuriam sibi illatam esse, & tacuit, quia abolitione tollitur injuria, remissa ceterum & ideo hæredibus non licet donationes revocare; licet enim transeant ad hæredes actiones defuncto quæsitæ, quæ ei competere cæperunt; hæc tamen actio non consistit in defuncto, ut probat Donellus lib. 14. comment. cap. 29. & ideo ad hæredem non transmittitur.

5.
Respon-
detur diffi-
cultatibus.

TITVLVS XXV.

De peculio Clericorum.

CAPUT I.

Ex Concilio (a) Arelatensi.

Nvestigandum est, si nihil patrimonii habens presbyter, quando promotus est ad ecclesiasticum ordinem, postea emerit prædia, cujus juris sint: quoniam Ecclesiæ, ad quam nihil habens promotus est, esse debent, juxta canonicam auctoritatem.

NOTÆ.

(a) Arelatensi. In prima collectione, sub hoc tit. cap. 1. legitur, Ex Concilio Lateranensi; apud Burchardum verò lib. 3. Decreti, cap. 118. & Carnotensem p. 3. cap. 94. & Panormit. lib. 2.

tit. 4. cap. 23. legitur, Ex Concilio Rhemensis, cap. 6. Sed legendum est, Ex capitulis Hincmari Rhemensis; inter capitula enim, quæ ipse edidit, de quibus Magistri & Decani per singulas Ecclesias inquirere, & Episcopo renunciare debeant, cap. 18. tom. 21. Conciliorum, fol. 513. ita legitur: Inuestigandum

gandum similiter, si nihil patrimonii habens quando provectus est ad ordinem Ecclesiasticum, postea emerit pradia, cuius juris sint: quoniam Ecclesie, ad quam de nihil habentibus promotus est, esse debent, juxta canonice auctoritatis decretum. Præfenti verò canonico consonant textus Concilii Carthag. can. 35. ibi: Si quis pauper in aliquem ordinem promotus, aliquid adquisierit, Episcoporum potestati subiciatur. Similiter placuit, ut Episcopi, presbyteri, & Diaconi, & cujusmodicunque clerici, qui nihil habent, si promoti tempore Episcopatus, vel clericatus eorum agros, vel cujusmodicunque, ac pradia nomine proprio emerint, tanquam qui dominica bona invaserint, teneantur, nisi utique admoniti ea Ecclesie retulerint: sin autem ad eos proprie aliquid liberalitas, vel successio redierit, ex ea facient id quod eorum vult propositum. Sin autem etiam postquam proposuerint, retrò convertantur, ecclesiastico honore indigni, ut reprobi judicentur. Refertur à Gratiano in cap. 1. 12. q. 3. ad quam canonicam constitutionem respexisse Patres in præfenti, jam notavit Cujacius hic. Leo IV. in Concilio Mogunt. sub Rabano, can. 8. ubi Patres ita ajunt: In Concilio Carthaginensi scriptum est, ut Presbyteri, Diaconi, vel quicumque clerici, qui nihil habentes ordinantur, & tempore Episcopatus, vel clericatus sui agros, vel quæcumque pradia suo nomine comparant, tanquam rerum dominicarum invasionis crimine teneantur, nisi admoniti Ecclesie eadem ipsa contulerint. Concilium Aquisgran. sub Stephano V. can. 98. Toletan. 9. can. 14. quod extat apud Gratianum in cap. 1. 12. q. 4. Concilium Hispal. 1. relatum à Loaysa inter ejusdem Concilii fragmenta, cap. 5. Concilium Parisiense sub Gregorio IV. secundum collationem Ludovici, lib. 1. cap. 14. qui textus postea relatus fuit inter capitularia Caroli, lib. 5. capitul. 175. & in eisdem capitul. lib. 1. capitul. 88. ita legitur: Si Presbyter post ordinationem aliquid adquisierit, illud observetur, quod in canonicis de consecratis nihil habentibus constitutum est. Et capitul. 156. ibi: Ut unusquisque Presbyter res, quas post diem consecrationis adquisierit, proprias Ecclesie relinquat. Hoc etiam, videlicet comparatum ab Episcopis, vel clericis tempore ordinationis nihil habentibus, Ecclesie esse credi, ad eamque spectare. Sic Justinianus constituit, auctore Cedreno in ejus vita, cujus constitutionis vestigia extant in l. sancimus, C. de sacros. Eccles. l. omnem 42. §. de his: audent. licentia, C. de Episcopis & clericis. Novella 121. cap. 13. cap. fixum, vers. Postquam 12. quest. ult. Facit vetus formula, quæ reperitur ordine 8. inter veteres formulas; ubi dum refertur charta ingenuitatis, ut aliquis Presbyter ordinetur, & in Ecclesia sibi commissa plebem regat, hæc verba annectuntur: His quoque subnectere placuit, canonicis admoniti constitutionibus, ut si qua deinceps pradia, vel mancipia sui nominis titulo comparaveris, hoc observari studeas, quod in eisdem decretum esse cognoscitur. Illustrant post congestos à Barbosa hic, Baronius anno 397. num. 53. Azor p. 2. instit. moral. lib. 7. cap. 19. q. 1. Petrus Gregorius lib. 1. partit. tit. 26. cap. 2. Chopinus lib. 2. monast. tit. 3. num. 6. Balsamon in dicto can. 35. Synodi Carthag. & in can. 35. Synodi 6. & in nomocan. tit. 1. cap. 21. Bignonius in notis ad veter. formul. fol. 589. Cujacius hic, & in Novel. 121. §. idem est notandum, & lib. 1. feud. fol. 808. Scipio Gentilis lib. 2. de donat. inter. cap. final. Acoستا

de privil. credit. regul. 1. ampliat. 8. Justelus in can. 32.

Sed in contrarium, videlicet in præfenti specie res emptas ab Episcopo, vel Presbytero non esse Ecclesie, nec ex aliqua juris præsumptione ad eam spectare, suadetur ex l. si ex ea 6. C. de rei vind. l. ex pecunia dotali 12. C. de jure dot. l. ult. C. de servo pignor. dat. l. qui aliena 8. C. si quis alteri, vel sibi, l. si parvus 4. C. commun. utriusque jud. l. 2. C. profocio, l. si maritus 19. C. de distract. pign. l. 2. C. si certum petatur, l. si mulier 21. ff. de pact. dotal. quibus cavetur, rem ex pecunia deposita comparatam, deponentis non esse; ex pecunia dotali, non esse uxoris, sed mariti: quod & late probant Covar. lib. 3. var. cap. 3. num. 6. & in cap. 1. num. 6. de testam. Connanus lib. 4. comm. cap. 17. num. 11. Cujacius in l. licet, C. qui potiores, & lib. 5. observ. cap. 29. Donellus lib. 5. comment. cap. 2. circa finem Faber 5. conject. cap. 9. Pacius cent. 5. q. 53. Befoldus in delib. juris, ex lib. 23. ff. q. 7. Gibalinius tom. 2. de negot. lib. 4. cap. 4. artic. 6. Siguenza de clausulis. Bronchorst. enantioph. centur. 2. assert. 65. Scipio Gentilis ad Apulejum, in Apolog. fol. 484. Larrea decis. 92. per totam Igitur non recte in præfenti docetur, res emptas ab Episcopis, vel Presbyteris, ex pecunia, seu fructibus Ecclesie, ad Ecclesiam spectare.

Ut huic difficultati satisfaciatur Glossa in præfenti, & in cap. Apostolicos 12. q. 2. & in cap. 1. 12. q. 3. existimat, specialiter procedere in Ecclesia, quod licet Sacerdos suo nomine rem aliquam ex pecunia Ecclesie emat, res ita comparata statim Ecclesie fiat, argumento textus in l. si ut propositis, C. de rei v. na. quemadmodum & dotis favore res ex pecunia dotali comparata dotalis esse dicitur, l. res 54. ff. de jure dot. l. si cum aorem 22. §. ult. ff. solut. matrim. l. Imperator 70. §. final. cum l. sequent. ff. de legat. 2. Similiter res empta ex pecunia castrensis peculii, peculiaris dicitur, l. 1. C. de pecul. castrensis militum, lib. 12. Item res ex pecunia pupillari comparata, pupilli est, l. 3. C. de arbit. iutel. l. 2. ff. quando ex facto in Acoستا dicto cap. 8. in princip. Unde cum Episcopi, vel Presbyteri, de quibus in præfenti, nihil tempore suæ ordinationis habuerint, si postea agros, mancipia, vel similes res comparaverint, creduntur ex pecunia, vel fructibus Ecclesie res ipsas quævisse; atque ideò eas absque invasionis, vel sacrilegii reatu retinere non possunt, cap. 1. 12. q. 3. cap. penult. hoc tit. Glossam sequuntur Covar. in cap. 1. de testam. num. 7. Cujacius hic Sarmiento lib. 3. de reddis. cap. 2. num. 4. & ea sententia probari videtur ex l. 4. tit. 5. partit. 5. Ab hac tamen Glossæ interpretatione discesserunt plures docti viri, affirmantes, res ex pecunia Ecclesie comparatas, non acquiri statim Ecclesie, nec in bonis Ecclesie à die emptionis censerit, ut docuerunt in præfenti Hostiensis, Joannes Andreas, & Barbatia hic, Marfilus 3. p. de reddis. cap. 2. num. 19. atque idem in re ex pecunia dotali comparata, ex textu in l. ex pecunia dotali 12. C. de jure dotalium l. ult. C. si res pignori, docuerunt Faber lib. 5. conject. cap. 9. Cujacius lib. 5. observ. cap. 29. & trait. 2. ad Afric. in l. 23. de rebus credit. Genoa in conciliar. legum, fol. 514. Olvaldus ad Donellum lib. 5. cap. 2. littera C. Mornacius in l. 55. de jure dotalium, Tiraquellus de retr. §. 52. gloss. unica ammero 10. Nogueroles alleg. 7. art. 2. & in re empta

ex pecunia pupillari, tenuit Faber ubi proximo, ubi exponit textum in dicta l. 3. C. arbitrium pupillari. Sed omiſſa hac communi quaestione, utrum videlicet res empta ex pecunia aliena illius efficiatur, cujus erat, quam disputant Larrea allegat. 92. per totam. Mancinus genial. cent. 1. cap. 123. Scipio Gentilis ad Apuleium, fol. 484. dicendum est, rem ex pecunia Ecclesie emptam, ejus fieri, & Ecclesiam habere actionem in rem, quae aliquando datur ei, qui dominus non est, vel ex speciali privilegio, l. ult. C. de sacros. Eccles. vel ex aequitate, l. in rebus, C. de jure dot. l. 12. C. de reg. jur. Sed profecto casus hic in presenti non deciditur, nec in aliis canonibus sub hoc titulo congestis, ut putavit Solorzano tom. 2. de jure Indiarum. lib. 3. cap. 10. num. 34. sed potius in eis agitur de rebus acquisitis ab Episcopis, vel Presbyteris, qui cum tempore suae ordinationis nihil haberent, postea agros, vel similes res comparant. Et cum quaereretur, cujus juris essent, seu ad quem spectarent, responderunt Patres, ad Ecclesiam pertinere, ex ea ratione, quia sicut quaesita ab uxore constante matrimonio mariti esse dicuntur, ut videtur turpis quaestus suspicio, l. Quibus dicitur, ff. de donat. inter. Scipio Gentilis dicto lib. 1. de donat. cap. final. ita etiam in clericis, quibus omnis negotiatio prohibita est, cap. 1. & per totum, ne clerici, vel monachi, si quid comparaverint post suam ordinationem, creditur acquiritum intuitu Ecclesie; & ita ad Ecclesiam ipsam spectat, ut minus honesti lucri ratio cesset, praecipue cum Sacerdotes Ecclesie de redditibus vivere debeant, pietatem erga pauperes, non quaestum quarentes. D. Hieronymus ad Nepotianum epist. 2. ibi: *Obsecro utaque te, & repetens iterum, atque iterum moneo, ne officium clericatus genus antiquae militiae putes, id est, ne lucra saeculi in Christi queris militia, nec plus habeas quam quando clericus esse coepisti, & dicatur tibi: Clerici eorum non proderunt eis. Nonnulli enim sunt diviores monachi, quam fuerunt saeculares; & clerici, qui possident opes sub Christo passere, quos sub locuplete, & fallaci diabolo non habuerant, ut sufficeret eos Ecclesia divites, quos mundus tenuit ante mendicos.* Et paulo post: *Negotiatorum clericum, & ex inope divitem, ex ignobis gloriosum, quasi quandam pestem suae. Et in epist. ad Titum, cap. 10. ibi: His tamen aebent esse contenti, qui altario servant, ut de altario vivant, sed non ut fiant divites.* Latè differit Joannes de Polemar. in orat. de bonis clericorum; quae extat inter acta Concili Basil. Illustrant praedictam rationem hujus textus Scipio Gentilis supra. Acoſta dicta ampliat. 8. Altamirano in l. 2. de filius offic. cap. 16. qui eandem ad Magistratus, & publicos administratores, qui tempore ingressus nihil habent, & postea magnis opibus abundant, extendunt, & variis ampliationibus illustant. Habebit ergo hoc casu Ecclesia jus tanquam ad rem propriam, ut defuncto Praelato possit eam jure proprio occupare, Concilium Agath. can. 48. ibi: *Episcopi de rebus propriis, vel acceptis, vel quicquid de proprio habent, heredibus suis, si voluerint, relinquunt: quicquid vero de provisione sua Ecclesie fuerit, sive de agris, sive de fructibus, sive de oblationibus, omnia in jure Ecclesie servari censentur.* Gregorius Magnus lib. 9. epist. 14. ibi: *Sacris canonibus esse noſcitur distinctum, ut in his qua An-*

tistes Episcopatus tempore acquiserit, non alii, nisi sola succedat Ecclesia. Et l. 1. C. Theodos. de bonis cleric. cap. de Syracusanis, 28. dist. cap. res in Episcopatu 12. q. 2. *autem licentiam, C. de Episcopis & clericis: illustant aliis relatis Barbosa in cap. sint manifeste 12. q. 2.*

Ex supra traditis difficilis videtur D. Gregorius lib. 7. epist. 33. relatus in cap. quaest. 17. q. 4. ubi quaest. fuerunt apud Gregorium quidam monachi, Abbatem suum castrum, quod in sexaginta pedes extendebatur, sub praetextu fabricandae Ecclesiae Joanni Scylaceno Episcopo donationis titulo concessisse. Gregorius decrevit, quod quantum parietes Ecclesiae aedificatae intra ambitum continent, Ecclesiae lucro cedat; quicquid vero extra parietes ejusdem Ecclesiae esse poterit, ad jus monasterii revertatur. Quod Gregorii decretum difficile redditur ex supra traditis; nam si res comparata ex pecunia Ecclesiae, vel ejus rebus, lucro Ecclesiae cedit, quomodo in eo textu Ecclesia constructa in castrum monasterii, intra jura monasterii non servatur? Si dicas, in eo textu castrum donatum fuisse ad Ecclesiam construendam, & ideo Ecclesiam ipsam non esse monasterii, expendo in contrarium canonem 15. 8. Synodi, relatum in cap. Apostolicos 12. q. 2. ubi docent PP. quod si confiterit, Episcopum construxisse monasterium de redditibus Ecclesiasticis, tradat ipsum eidem Ecclesiae. Quae jura ut componat Glossa in dicto cap. quaest. affirmat posse Ecclesiam locum parietibus circumseptum sibi vindicare, sed Ecclesiam ipsam ad monasterium, in cujus castrum constructa erat, pertinere; & ita textum illum mire convenire cum dicto capite Apostolicos Glossam sequitur Archidiaconus ibi. Sed tunc difficile est, quod in ultimis verbis dicti canonis 15. 8. Synodi statuitur, ibi: *Si vero de propriis rebus, aut de aliis quibusdam conventionibus habeat, id secundum propriam potestatem, & voluntatem omni vita sua, & post finem vita dimittat, & conferat hoc quibuscumque voluerit, non tamen saeculare diversorium fiat.* Quae verba omisit Gratianus in dicto cap. Apostolicos, referunt autem Severinus in ipsa 8. Synodo, Antonius Augustinus lib. 14. epist. tit. 5. cap. 1. & lib. 2. de emend. Gratiani. dialog. 6. Velenum in his verbis agitur de monasterio ex rebus Ecclesiae ad Episcopo constructo, & tunc certum est, ab Ecclesiam ipsum spectare; vel ex fructibus ad Episcopum spectantibus, & etiam eo casu, juxta praesentem textum, & supra tradita, ad Ecclesiam spectat: Ergo non rectè ibi docetur, Episcopo posse monasterium ita constructum tradere cui voluerit. Pro cujus difficultatis solutione dicendum est, in primo casu ipsius canonis, relato à Gratiano in dicto cap. Apostolicos, monasterium ex rebus Ecclesiae constructum, ad Ecclesiam spectare, unde verbum illud, tradat, exponit Glossa, id est subijciat juri Ecclesiae; & Archidiaconus interpretatur, non tradat, id est, non auferat: in secundo vero casu à Gratiano omisso, relato vero à Vinio, & Antonio Augustino, agitur de monasterio ab Episcopo constructo ex bonis propriis patrimonialibus, vel adventitis; quo casu tanquam patro-

4.
Exponi-
tur cap.
9. 4.

MINA
CO

patronus ipsius monasterii potest ipsum Ecclesiam, vel alii pio loco, cui voluerit, donare, dummodo in laicorum habitationem, vel diversorium non convertatur.

CAPUT II.

Ex (a) eodem.

[b] Presbyter cum [c] diocesim tenet, de eis, quæ superemerit, ad ipsius Ecclesiam [d] nomen scripturam faciat, aut ab eius ordinatione discedat.

NOTÆ.

1. (a) *EX eodem* In prima collectione, *sub hoc tit.* cap. 2. legitur, *Ex Concilio Arasie* Rectius tamen Burchardus *lib. 3. Decreti, cap. 119.* Carnot. 3. p. *Decreti, cap. 95* Gratianus *in cap. ult. 12. q. 4.* citant verba hæc ex Concilio Agathensi, *can. 54.* & merito; nam in ipso Concilio post canonem 53. relatum à Gratiano *in cap. quicquid 12. q. 2.* eadem serie rerum Ecclesiam retentâ sub hoc summario de eisdem, ut quicquid emerint, in nomine comparent Ecclesiam, referuntur illa verba: *Presbyter dum diocesim tenet, de his que emerit, ad Ecclesiam nomen scripturam faciat, aut ab eius, quam tenet, Ecclesia ordinatione discedat.* Eadem verba reperiuntur *in can. 8. Concilii Epau-nensis.* Concilium hoc Agathense, temporibus Alarici Regis Arriani, auctoritate Cæsarii Arelatensis Episcopi, Provincia Primatis celebratum fuit ad collapsam ecclesiasticam disciplinam restituendam, ut constat ex præfatione ipsius Concilii; & Cæsarium in eo præfuisse constat ex canone 73. Concilii Meldensis, ibi: *Sanctus Cæsarius Ecclesie Arelatensis, cum aliis 35. Episcopis, omnes inquirunt: Deinceps clerici, sive laici, Indorum convivium evitent* Congregatum fuit anno 506. 3. idus Septembris.
2. (b) *Presbyter.* Id est, Episcopus, ut in textu antecedenti.
3. (c) *Diocesim.* Diæcesis in notitia Imperii, & passim *in Imp. constit.* accipitur pro administratione multarum simul provinciarum, quæ in unum coactæ per Præfectos Prætorio, & eorum vicarios regebantur, *l. 14. C. de fund. patrim.* ibi: *Omnes qui in quacunq[ue] diæcesi, aut quacunq[ue] provincia, vel civitate* Et *l. 9. de legat. & decret. legat. C. Theodos.* ibi: *Sive integra diæcesis in commune consuluerit, sive singule interesse voluerint provincia, convenire.* Sic etiam in actis Concilii Constantinopol. *1. can. 2.* & in actis Concilii Ephesini: *Episcopi ex diversis diæcesibus, ac provinciis congregati.* Et *can. 8.* ejusdem Synodi: *Istud autem, & in aliis diæcesibus, & que sunt ubique provinciis servabitur* Et in Chalcedon. *can. 9. & 17.* & ibi Balsamon: *Diæcesis est, que multas sub se habet provincias* Innocentius I. Romanus Pontifex *in epist. ad Alexandrum Antiochenum Episcopum,* quæ inter illius decre-

ta extat in codice Canonum Ecclesie Romanæ, *cap. 45.* Revolventes auctoritatem Nicenæ Synodi, quæ censuit de Antiochena Ecclesia cunctis fidelibus, ne dixerim sacerdotibus, esse necessarium custodire, quâ super diæcesim suam & prædictam Ecclesiam, non super aliquam provinciam, recognoscitur constitutum. Et *l. 34. C. de Episc. aud. Africanæ* etiam diæceseos meminit Iustinianus *Novel. de Africana Ecclesia, ad Ant. Solomonem Pont. Africa. & l. unica § 5. & 7. C. de officio Præf. Præf. Afric. & de omni ejusdem diæceseos statu:* & Vvillelmus Tyrius *lib. 13. bel. sacr. cap. 1.* Hincmarus Episcopus Rheimensis diæcesis *cap. 4.* ibi: *Sancti Romana Ecclesia plures Metropoliticos in speciali sua diæcesi habet. Similiter & Alexandrina Ecclesia in sua diæcesi. Sed & Antiochena Sedes nonnullos Metropolitanos in sua diæcesi habet.* Interdum tamen diæcesis vox pro provincia usurpata est, ut apud Hincmarum *epist. 5. Dilectis fratribus, & venerabilibus Episcopis Rhemorum diæceseos.* Et *epist. ad Nicolaum Pontificem Romanum.* *Non solum diæcesis, verum etiam parochia mea, inter duo Regna, sub duobus Regibus habetur divisa.* Nonnunquam etiam accipitur in notione ea, quâ hodie sumitur, pro Episcopatu, seu territorio Episcopi, ut apud Sidonium Apollinarem *lib. 7. epist. 16.* *Ita populo excessu Pontificum orbatus tristis intercisæ fidei desperatio premit, nulla in desolatis cura diæcesibus, parochiisque.* Et passim *in collat. Carthag. cap. 65. 117. & 125.* Interdum & pro parochiis, quæ multe in diæcesi, ut *hic, & can. 53. hujus Codicis supra* Vide Sirmundum *in notis ad Sidonium,* & Ioannem Filescum *lib. de paræc. orig. cap. 1. ad finem.* Morinum *lib. 1. exercit. cap. final.*

(d) *Ad Ecclesiam nomen.* Id est in Ecclesie nomen emat, ut *in l. 2. ff. quando ex factis tut.* nam licet quomocumque ematur, ad jus Ecclesie spectet; tamen ut omnis litis occasio amputetur, & facile constet ex pecunia Ecclesie, vel ejus fructibus id emptum esse, jubent Patres, ut instrumentum nomine Ecclesie scribatur, quia tali instrumento standum est, & ei acquiritur esse, cujus nomine confectum est, creditur, *l. cum precibus, C. de probat.* Apulejus *in apolog. ibi: Pudens ille nomen in tabulis esse* Ubi notavit Genulis *fol. 485.*